

Šaulių etikos kodeksas

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis. Šaulių etikos kodekso tikslas ir uždaviniai

1. Šaulių etikos kodekso (toliau – kodeksas) tikslas – sudaryti teisinį pagrindą veiksmingai įgyvendinti šaulių priesaiką arba iškilmingą jaunojo šaulio pasižadėjimą laikytis šaulių etikos, teisiškai reglamentuoti šaulių elgesį.
2. Kodekso uždaviniai:
 - 1) didinti Lietuvos gyventojų pasitikėjimą Sąjunga, jos patrauklumą ir autoritetą visuomenėje;
 - 2) tobulinti Sąjungos administravimą;
 - 3) stiprinti Sąjungos narių suvokimą, kad jiems yra keliami didesni negu kitiems asmenims reikalavimai elgtis etiškai, tai pat jų atskaitomybę ir atsakomybę už savo veiksmus;
 - 4) šalinti šio kodekso nuostatų pažeidimų priežastis ir sąlygas.

2 straipsnis. Kodekso paskirtis

Šis kodeksas nustato pagrindinius asmenų, kuriems taikomas šis kodeksas, elgesio principus, jais grįstus standartizuotus šių asmenų elgesio reikalavimus, elgesio kontrolės ir priežiūros sistemą ir atsakomybę už šiame kodekse nustatytų elgesio normų pažeidimus.

3 straipsnis. Kodekso santykis su kitais teisės aktais

1. Sąjungos statusas nustato šaulių drausmę ir kai kuriuos kitus šaulių etikos aspektus. Jeigu šio kodekso normos neatitinka Sąjungos statuto nuostatų, reglamentuojančių šaulių etiką, taikomos Sąjungos statuto nuostatos.
2. Šauliams, kurie yra profesinės karo tarnybos kariai, valstybės tarnautojai, politikai ar kitų sričių atstovai, šio kodekso nuostatos taikomos tiek, kiek jų etikos nereglamentuoja atitinkami teisės norminiai aktai.
3. Šauliams, kurių etiką reglamentuoja ir teisės nenorminiai aktai, šių teisės aktų nuostatos taikomos tiek, kiek jų etikos nereglamentuoja šis kodeksas.
4. Sąjungos rinktinės gali priimti Šaulių etikos taisykles, kurių nuostatos negali prieštarauti šio kodekso nuostatoms.

4 straipsnis. Pagrindinės kodekso sąvokos

1. **Dovana** – turtas ar turtinė teisė (reikalavimas), neatlygintinai perduoti šauliui (apdovanotajam) nuosavybės teise, taip pat šaulio atleidimas nuo turtinės pareigos dovanotojui ar trečiajam asmeniui, kai tai yra ar gali būti susiję su tiesiogine ar netiesiogine įtaka jo veiksmams ar sprendimams.
2. **Interesų konfliktas** – situacija, kai šaulys savo kaip šaulio veikloje privalo ar gali priimti sprendimą, dalyvauti jį priimant ar atlikti kitus veiksmus, pažeisdamas viešuosius interesus jo ar jam artimų asmenų privačių interesų naudai.
3. **Kodekso nuostatų pažeidimas** (toliau – **pažeidimas**) – šiame kodekse nustatytų šaulių elgesio principų ir reikalavimų šaulių elgesiui, kitų šio kodekso nuostatų pažeidimas, padarytas dėl šaulio kaltės.
4. **Netiesioginė dovana** – šauliui skolinami pinigai arba daiktai ir teikiamos paslaugos, kurie šauliui perduodami ar teikiami akivaizdžiai už mažesnę kaip rinkos kainą arba neatlygintinai, kai tai susiję su tiesiogine ar netiesiogine įtaka šaulio veiksmams ar sprendimams, daromiems jo kaip šaulio veikloje.

5. **Pakartotinis pažeidimas** – šio kodekso nustatytų reikalavimų šaulių elgesiui pažeidimas, padarytas nepažeidus 2 metams po jau buvusio kurio nors iš tų reikalavimų pažeidimo, taip pat šaulių elgesio kontrolės subjekto paskirtos nuobaudos ar įpareigojimo ignoravimas.
6. **Privatūs interesai** – šaulio, jam artimų asmenų turtinis ar neturtinis interesas, galintis turėti įtakos šaulio veikloje priimamiems tik jam ir (ar) tik jam artimiems asmenims palankiems sprendimams arba atliekamiems veiksams.
7. **Privatus gyvenimas** – šaulio asmeninis gyvenimas ir veikla, nesusijusi su jo kaip šaulio veikla ir viešuoju gyvenimu.
8. **Šaulių veikla** – šaulių veiksmai ar sprendimai, susiję su teisės aktuose nustatytų Sąjungos tikslų ir uždavinių įgyvendinimu, šaulio pareigų atlikimu, viešuoju gyvenimu, ir kitas dalyvavimas Sąjungos vadovų, viršininkų organizuotoje teisėtoje veikloje.
9. **Šaulys** – asmuo, kuriam taikomas šis kodeksas.
10. **Šauliui artimi asmenys** – šaulio:
- 1) tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai) ir jų sutuoktiniai (partneriai) ar sugyventiniai;
 - 2) broliai (įbroliai) ir seserys (įseserės) ir jų sutuoktiniai (partneriai) ar sugyventiniai;
 - 3) senoliai, vaikaičiai;
 - 4) sutuoktinis, partneris, kai įregistruota partnerystės sutartis įstatymų nustatyta tvarka, ar sugyventinis;
 - 5) sutuoktinio (partnerio) ar sugyventinio tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai) ir jų sutuoktiniai (partneriai), broliai (įbroliai) ir seserys (įseserės) ir jų sutuoktiniai (partneriai), senoliai, vaikaičiai;
 - 6) kiti asmenys, gyvenantys kartu su šauliu ne mažiau kaip vienerius metus ir turintys bendrą ūkį.
11. **Šaulių etika (toliau – šaulių elgesys)** – šiame kodekse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų šaulių veiklos ir kitų šaulių elgesį, etiką ir dorovę reglamentuojančių normų visuma, nustatanti etiško elgesio standartus, privalomus visiems šauliams.
12. **Šaulio garbė** – šaulio neturtinė teisė ir vertybė, kurią jis įgyja pripažindamas ir sąmoningai vykdydamas šaulių įsakymus gerbti Lietuvos nepriklausomybę ir lietuvišką žemę, šviestis ir šviesti, stiprinti valią ir kūną, būti drausmingam ir mandagiam, gerbti ginklą, būti teisiu ir teisingu, tesėti žodį, būti budriam, saugoti valstybės turtą, branginti šaulio vardą ir lietuvių garbę.
13. **Sąjungos prestižas** – vertybė, kurios Sąjunga nusipelno puoselėdama savo dalykinę reputaciją, saugodama savo vardą ir garbę, pasitikėjimą ja.
14. **Tarnybos metas** – laikas, kai šaulys privalo atlikti įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas šaulių pareigas, ir kiti šiam laikui prilyginti laikotarpiai.
15. **Viešieji interesai** – teisės, etikos, moralės ir krikščioniškosios dorovės normų nustatyti ir visuotinai pripažinti Tautos, Valstybės, Sąjungos tikslai, uždaviniai ir interesai, visuomenės suinteresuotumas, kad šaulių elgesys atitiktų šio kodekso ir kitų teisės aktų reikalavimus.
16. **Viešasis gyvenimas** – šaulių elgesys visuomenėje, dalyvavimas bendruomenių veikloje ir kita visuomeninė veikla, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su šaulių veikla.
17. **Žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams** – neigiamos pasekmės, kurios atsiranda dėl reikalavimų šaulių elgesiui pažeidimo, kai asmenims padaroma žala arba kitaip akivaizdžiai pažeidžiami Sąjungos, žmonių, valstybės institucijų, asociacijų ar kitų visuomeninių organizacijų, taip pat valstybės ir (ar) visuomenės teisėti interesai.

II skyrius

Pagrindiniai šaulių elgesio principai

5 straipsnis. Pagrindiniai šaulių elgesio principai

Pagrindiniai šaulių elgesio principai yra šie:

- 1) pagarba žmogui ir valstybei;
- 2) teisingumas ir nešališkumas;
- 3) mandagumas ir padorumas;
- 4) atsakomybė ir atskaitingumas;
- 5) skaidrumas ir viešumas;
- 6) sąžiningumas ir pavyzdingumas;
- 7) tarnavimas viešiesiems interesams ir nepiktnaudžiavimas pareigomis;

8) lojalumas valstybei, jos institucijoms ir Sąjungai.

6 straipsnis. Pagarba žmogui ir valstybei

Pagarba žmogui ir valstybei apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) gerbti žmogų, jo teises ir laisves, Lietuvos valstybę, jos nepriklausomybę, valstybės institucijas ir įstaigas, lietuvių kalbą, Lietuvos žemę, oficialius Lietuvos valstybės, jos institucijų, savivaldybių ir Sąjungos simbolius bei atributiką;
- 2) kalba, veiksmais ar siūlomais sprendimais nediskriminuoti atskirų asmenų ar visuomenės grupių dėl lyties, seksualinės orientacijos, amžiaus, rasės, religijos, tautybės, šeiminės ar tarnybinės padėties;
- 3) dėmesingai išklausti kiekvieną asmenį, kuris kreipiasi į Sąjungą pagalbos, ir imtis visų įmanomų ir teisėtų priemonių jam padėti, visada reaguoti į asmenų prašymus ir siūlymus dėl Sąjungos veiklos;
- 4) šaulių veikloje, viešajame ir privačiame gyvenime elgtis garbingai nesizeminti, nežeminti kitų asmenų, Sąjungos, Tautos, teisėtai išrinktos valdžios, Lietuvos valstybės ir jos konstitucinės santvarkos;
- 5) šaulių veikloje vadovautis teisės aktų ir viršininkų nustatytais tikslais ir kryptimis;
- 6) su kitų tautų, valstybių oficialiais atstovais elgtis taip, kad nepažeisti kitų tautų ir valstybių garbės.

7 straipsnis. Teisingumas ir nešališkumas

Teisingumas ir nešališkumas apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų ir vykdyti įsiteisėjusius teismų sprendimus, o susidūrus su kitų asmenų daromais teisės pažeidimais padaryti viską, kas įmanoma, kad jie būtų nutraukti ir kalti asmenys atsakytų įstatymų nustatyta tvarka;
- 2) šaulių veikloje ir viešajame gyvenime elgtis nešališkai, išklausti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyvių sprendimų;
- 3) šaulių veikloje vadovautis visų asmenų lygybės įstatymui principu, būti teisiam ir teisingam;
- 4) interesų konfliktus spręsti atsižvelgiant į valstybės, Sąjungos ir visuomenės interesus, vadovaujantis visiems vienodais vertinimo kriterijais;
- 5) svarstant ir priimant sprendimus, teikiant ar skiriant šaulius į pareigas, sudarant ar tvirtinant sutartis, skirstant materialines vertybes ir kitoje šaulių veikloje neturėti išankstinių nuostatų dėl atskiro šaulio, kito asmens ar asmenų grupės, Sąjungos rinktinės, padalinio, įmonės, įstaigos ar institucijos ir sprendimus priimti vadovaujantis visiems vienodais vertinimo kriterijais, vengiant asmeniškumo, atsižvelgiant į kitų šaulių nuomonę, specialistų išvadas ir kitus objektyvius veiksnius;
- 6) kilus pagrįstų abejonių, kad svarstomas ar padarytas sprendimas gali turėti korupcinį motyvą arba sudaro prielaidas ar sąlygas korupcijai, reikalauti, kad būtų atliktas tokio sprendimo tyrimas antikorupcinio požiūriu.

8 straipsnis. Mandagumas ir padorumas

Mandagumas ir padorumas apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) mandagiai elgtis su kitų organizacijų ar valstybės ir savivaldybių institucijų atstovais;
- 2) šaulių veikloje, viešajame ir privačiame gyvenime savo išvaizda, kalba ir elgesiu rodyti pavyzdį ir laikytis visuotinai pripažintų mandagumo ir etiško elgesio taisyklių;
- 3) besąlygiškai laikytis duotos priesaikos, pasižadėjimo ir tesėti duotą žodį;
- 4) nepagrįstus prašymus atmesti taktiškai;
- 5) stengtis nesinaudoti kito asmens klaidomis ar nežinojimu;
- 6) nedalyvauti neteisėtuose, negarbinguose ir neetiškuose sandoriuose, susitarimuose, susirinkimuose, mitinguose;
- 7) netoleruoti kitų asmenų neetiško, nemoralaus elgesio ar neteisėtų veiksmų ir nedelsiant imtis teisėtų priemonių jiems nutraukti;
- 8) šaulių veikloje ir viešajame gyvenime nereikšti paniekos, neįžeidinėti, nesiplūsti ir nenaudoti smurto;
- 9) nepiktnaudžiauti alkoholiu, neblaiviam viešai nesirodyti, nevartoti narkotinių, toksinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, vengti kitų žalingų įpročių ir nepriekabiauti.

9 straipsnis. Atsakomybė ir atskaitingumas

Atsakomybė ir atskaitomybė apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka paaiškinti ir pagrįsti savo sprendimus ar veiksmus;
- 2) neturint pakankamai išteklių, įgūdžių ar kompetencijos pavedimui įvykdyti, apie tai nedelsiant pranešti savo tiesioginiam viršininkui;
- 3) asmeniškai atsakyti už priimtų sprendimų ar šaulių veiklos padarinius, galimą naudą ir žalą, trumpalaikių ir ilgalaikių tikslų įgyvendinimą;
- 4) prisiimti atsakomybę už sprendimą, net jei jis priimtas kolegialiai, išskyrus atvejus, kai aktyviai ir atvirai siekta, kad tas sprendimas nebūtų priimtas;
- 5) atsiskaityti už savo kaip šaulio veiklą viršininkui, padaliniui, visuomenei, kontrolės ir priežiūros institucijoms;
- 6) budriai saugoti valstybės, savivaldybių ir Sąjungos turtą ir interesus;
- 7) šaulių veikloje nevengti dėvėti Sąjungos nario uniformos.

10 straipsnis. Skaidrumas ir viešumas

1. Skaidrumas ir viešumas apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) sudaryti sąlygas visuomenei stebėti, tirti ir vertinti šaulių elgesį, veiksmus ir sprendimus;
 - 2) užtikrinti savo veiklos ir priimamų sprendimų viešumą neperžengiant teisės aktų nustatytų viešumo ribų, prireikus ar įgaliotiems asmenims pareikalavus pateikti savo sprendimų priėmimo motyvus;
 - 3) teisės aktų nustatyta tvarka teikti turimą informaciją šauliams ir kitiems asmenims;
 - 4) teikti asmenims reikalingą informaciją apie šaulių veiklą reglamentuojančius teisės aktus.
2. Informacija, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą įslaptintą informaciją, apie Sąjungos veiklą turi būti vieša, skaidri ir prieinama.
3. Šaulys, susipažinęs su įslaptinta informacija, kuri pagal įstatymus, Sąjungos statutą ir Sąjungos Garbės teismo statutą negali būti atskleista ir platinama, neturi jos naudoti savo, sau artimų ir kitų asmenų ar jų grupių interesams tenkinti.

11 straipsnis. Sąžiningumas ir pavyzdingumas

Sąžiningumas ir pavyzdingumas apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) įstatymų ir kitų teisės aktų šauliui nustatytas ir (ar) einamas pareigas tarnybos metu atlikti neprikaištingai, laiku, veiksmingai, kompetentingai ir profesionaliai, dalykiškai bendradarbiaujant su valstybės ir savivaldybių institucijų ir kitų visuomeninių organizacijų atstovais;
- 2) būti tvarkingam, tolerantiškam ir paslaugiam, pagarbiai ir humaniškai elgtis su šauliais ir kitais asmenimis, konfliktines situacijas spręsti taikiai;
- 3) gerbti ginklą, nuolat stiprinti valią ir kūną, tobulintis ir kelti kvalifikaciją, šviestis ir šviesti kitus;
- 4) pripažinti savo arba kitų šaulių klaidas ir jas taisyti arba siūlyti taisyti;
- 5) tiesiogiai ar per tarpininkus nepriimti dovanų ar netiesioginių dovanų, taip pat jų nedovanoti, neteikti, jeigu tai gali sukelti interesų konfliktą. Šis apribojimas netaikomas šauliams, gavusiems dovanų ar netiesioginių dovanų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios yra susijusios su Sąjungoje einamomis pareigomis ir šaulių veikla;
- 6) elgtis sąžiningai ir garbingai, neapgaušinti, nesukčiauti ir vengti nesąžiningų pranašumo siekimo būdų;
- 7) gyventi pagal teisėtai gaunamas pajamas, įgaliotiems asmenims pareikalavus pagrįsti turėtas išlaidas.

12 straipsnis. Tarnavimas viešiesiems interesams ir nepiktnaudžiavimas pareigomis

Tarnavimas viešiesiems interesams ir nepiktnaudžiavimas pareigomis apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:

- 1) nesudaryti sąlygų viešųjų ir privačių interesų konfliktui, o jam kilus, imtis teisėtų priemonių konfliktui pašalinti;
- 2) šaulių veikloje vadovautis tik viešaisiais interesais;

- 3) nepiktnaudžiauti Sąjungoje einamomis pareigomis organizuojant šaulių veiklą – aktyviai ir veiksmingai derinti šioje veikloje dalyvaujančių šaulių interesus, kad į šią veiklą būtų įtraukta kuo daugiau šaulių ir nebūtų pažeistos jų teisės ir teisėti interesai;
- 4) nenaudoti Sąjungoje einamų pareigų ar turimos įtakos siekiant paveikti kitų asmenų sprendimus, jei tai gali sukelti interesų konfliktą;
- 5) nenaudoti šaulių veiklai nustatyto laiko, Sąjungos turto, kitų Sąjungos turimų priemonių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių savo ir sau artimų asmenų privatiems interesams tenkinti;
- 6) nepiktnaudžiauti Sąjungoje einamomis pareigomis įdarbinant asmenį, skiriant jį į tam tikras pareigas ar suteikiant jam apdovanojimą, paskatinimą, paslaugas, kitą naudą arba sudarant su juo sutartis ar sandorius, jei tai gali sukelti interesų konfliktą;
- 7) pagal suteiktus įgaliojimus aktyviai dalyvauti svarstant ir priimant sprendimus šaulių veikloje ir viešajame gyvenime, siekti, kad jais nebūtų pažeistos žmogaus teisės ir krikščioniškosios dorovės principai;
- 8) priimti pagrįstus sprendimus, būti nepaperkamam ir nepapirkinėti kitų asmenų.

13 straipsnis. Lojalumas valstybei, jos institucijoms ir Sąjungai

1. Lojalumas valstybei, jos institucijoms ir Sąjungai apima šiuos reikalavimus šaulių elgesiui:
 - 1) būti lojaliam Lietuvos valstybei, jos institucijoms, įstaigoms ir Sąjungai, elgtis pagal savo politinius įsitikinimus ir kartu būti politiškai korektiškam;
 - 2) tinkamai įgyvendinti teisėtus valstybės ir savivaldybių institucijų ir Sąjungos vadovybės sprendimus, nepaisant asmeninių nuostatų ar narystės politinėse partijose ar organizacijose;
 - 3) pranešti tiesioginiam viršininkui ar Sąjungos vadui apie visus atvejus, kurie gali būti susiję su korupcija, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį šaulio veikloje;
 - 4) atsižvelgti į tai, kad uniformuoto šaulio viešai išsakyta nuomonė gali būti suvokiama kaip oficiali Sąjungos pozicija. Viešai reiškiant su Sąjungos vadovybe nesuderintą nuomonę, privaloma ją įvardyti kaip asmeninę nuomonę;
 - 5) šaulių veiklą organizuoti taip, kad nebūtų pažeista šaulių, dirbančių valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, teisės aktų nustatyta darbo tvarka;
 - 6) branginti lietuvių garbę ir šaulio vardą.
2. Informacijos apie valstybės, savivaldybės institucijų, Sąjungos, jos narių ar atskirų asmenų neteisėtus veiksmus, korupciją ar aplaidumą atskleidimas nelaikomas lojalumo valstybei, jos institucijoms ir Sąjungai pažeidimu.

III skyrius

Kiti reikalavimai šaulių elgesiui

14 straipsnis. Šaulių santykiai su kitais asmenimis

1. Kiekvieno asmens prašymuose ar skunduose, adresuotuose Sąjungai, keliami klausimai turi būti sprendžiami pagal kompetenciją, greitai ir dalykiškai. Bet koks tyčinis vilkinimas draudžiamas.
2. Šaulys negali duoti pažadų, kurių neįmanoma arba neketinama vykdyti.
3. Neleistina skatinti asmenis, kad jie nesilaikytų įstatymų ir kitų teisės aktų ar juos pažeistų.

15 straipsnis. Šaulių tarpusavio santykiai

1. Šaulių tarpusavio santykiai turi būti grindžiami drausmingumu, pasitikėjimu, sąžiningumu, taktiškumu, draugiškumu ir mandagumu.
2. Šauliui neleidžiama siekti, reikalauti ar skatinti, kad pavaldiniai ar viršininkai vieni kitiems teiktų asmenines paslaugas arba pažeistų įstatymus, kitų teisės aktų ar šio kodekso reikalavimus.
3. Šauliai laikosi šaulių solidarumo principo, saugo šaulio garbę ir gina Sąjungos prestižą ir kitus šaulius nuo nepagrįstos kritikos. Jeigu šaulys mano, kad kitas šaulys pažeidė šio kodekso reikalavimus, jis turi atkreipti į tai to šaulio dėmesį, o jei yra įsitikinęs, kad padarytas kodekso pažeidimas, privalo nustatyta tvarka apie tai pranešti šaulių elgesio kontrolės subjektui.

16 straipsnis. Sąjunga ir šeimos bei giminystės ryšiai

1. Šaulys, susijęs su fiziniais ar juridiniais asmenimis, iš kurių jis pats ar jam artimi asmenys gauna bet kokių pajamų, negali naudoti Sąjungoje užimamų pareigų šiems asmenims proteguoti.
2. Šaulys negali atstovauti Sąjungai tvarkydamas reikalus su visų rūšių pelno siekiančiomis įmonėmis, kuriose jis, jam artimi asmenys turi akcijų ar kurių savininkai ar bendrasavininkiai jie yra.
3. Šauliui draudžiama būti jam artimo asmens tiesioginiu vadovu ar šio asmens kaip šaulio veiklą kontroliuojančiu šauliu, jeigu jų pareigos Sąjungoje susietos tiesioginio pavaldumo santykiais.

17 straipsnis. Nusišalinimas

1. Šauliui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, kurie pažeidžia šio kodekso nuostatas.
2. Šaulys negali dalyvauti kontrolės, tyrimo, vertinimo komisijų ar kitų tokio pobūdžio institucijų darbe arba priimant jose atskirus sprendimus, jeigu tai gali pažeisti šio kodekso nuostatas.
3. Jeigu kyla grėsmė, kad gali būti pažeistos šio kodekso nuostatos, šaulys privalo raštu apie tai pranešti savo tiesioginiam viršininkui, Sąjungos vadui ir kitiems šauliams, kurie dalyvauja sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūroje, ir nusišalinti nuo dalyvavimo tolesnėje procedūroje.

18 straipsnis. Šaulių elgesys viešumoje

Šaulys viešumoje privalo laikytis visuotinai pripažintų krikščioniškosios dorovės principų ir vengti elgesio, kuris gali būti suprantamas kaip kenkiantis šaulio garbei, Sąjungos prestižui ir mažinantis visuomenės pagarbą ir pasitikėjimą tiek pačiu šauliu, tiek Sąjunga.

IV skyrius

Kodekso nuostatų laikymosi kontrolė ir priežiūra

19 straipsnis. Šaulių elgesio kontrolės subjektai

Kaip šauliai laikosi šio kodekso reikalavimų, kontroliuoja:

- 1) Sąjungos Garbės teismas;
- 2) Sąjungos apskričių šaulių rinktinių (toliau – Sąjungos AŠR) Garbės teismai.

20 straipsnis. Sąjungos Garbės teismo teisės ir pareigos įgyvendinant šį kodeksą

Sąjungos Garbės teismas:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka atlieka šaulio elgesio tyrimą arba motyvuotai atsisako jį atlikti ir priima šio kodekso nustatytus sprendimus arba paveda šaulio elgesio tyrimą atlikti Sąjungos AŠR Garbės teismui;
- 2) teikia Sąjungos vadui, Sąjungos AŠR vadams savo sprendimus, priimtus įgyvendinant šį kodeksą ir kitus šauliams taikomus teisės aktus, dėl kurių atitinkamo lygmens vadas privalo išleisti rašytinį įsakymą;
- 3) koordinuoja Sąjungos AŠR Garbės teismų veiklą šio kodekso įgyvendinimo srityje;
- 4) jeigu nustatyti dažni pažeidimai konkrečioje Sąjungos rinktinėje ar to raštu prašo rinktinės vadas, konkrečioje Sąjungos AŠR dalyvauja rengiant ir atliekant mokymus, teikia konsultacijas;
- 5) kaupia ir analizuoja informaciją apie pažeidimus ir teikia pasiūlymus Sąjungos vadui dėl priemonių jiems pašalinti;
- 6) aiškina šio kodekso nuostatas, konsultuoja ir informuoja šaulius apie šio kodekso nuostatų įgyvendinimą.

21 straipsnis. Sąjungos AŠR Garbės teismų teisės ir pareigos įgyvendinant šį kodeksą

Sąjungos AŠR Garbės teismas:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka atlieka šaulio, priklausančio tai pačiai Sąjungos AŠR, elgesio tyrimą arba motyvuotai atsisako jį atlikti ir priima šio kodekso nustatytus sprendimus arba pagal kompetenciją teikia atlikti tyrimą Sąjungos Garbės teismui;
- 2) teikia tos pačios Sąjungos AŠR vadui savo sprendimus, priimtus įgyvendinant šį kodeksą ir kitus šauliams taikomus teisės aktus, dėl kurių šis vadas privalo išleisti rašytinį įsakymą;
- 3) jeigu nustatyti dažni pažeidimai konkrečiame Sąjungos AŠR padalinyje ar to raštu prašo tokio padalinio vadas, organizuoja jame mokymus, teikia konsultacijas;

- 4) kaupia ir analizuoja informaciją apie pažeidimus ir teikia pasiūlymus Sąjungos Garbės teismui dėl priemonių jiems pašalinti;
- 5) konsultuoja ir informuoja tos pačios Sąjungos AŠR šaulius apie šio kodekso nuostatų įgyvendinimą.

22 straipsnis. Sąjungos vado teisės ir pareigos įgyvendinant šį kodeksą

Sąjungos vado teisės ir pareigos įgyvendinant šio kodekso nuostatas yra šios:

- 1) prižiūrėti ir tikrinti, ar šauliai susipažinę su šio kodekso nuostatomis, prireikus, pavesti rengti mokymus, teikti konsultacijas, padėti spręsti kitas su šio kodekso nuostatų laikymusi susijusias problemas;
- 2) teisės aktų nustatyta tvarka gavus duomenų apie galimą pažeidimą, pagal kompetenciją atlikti šaulių elgesio kontrolę, pagal šaulių elgesio kontrolės subjektų kompetenciją nukreipti tirti pažeidimą;
- 3) įgyvendinant Sąjungos Garbės teismo sprendimus, priimtus pagal šį kodeksą ir kitų šauliams taikomų teisės aktų nuostatas, leisti rašytinius įsakymus;
- 4) Sąjungos Garbės teismo prašymu pranešti jam apie atliktus šaulių veiklos patikrinimus dėl statutų ir kitų šaulių veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo ir pateikti šiam teismui tų patikrinimų išvadas ir medžiagą.

23 straipsnis. Sąjungos AŠR vado teisės ir pareigos įgyvendinant šį kodeksą

Sąjungos AŠR vado teisės ir pareigos įgyvendinant šio kodekso nuostatas yra šios:

- 1) organizuoti pavaldžių šaulių mokymus, skirtus supažindinti su šio kodekso nuostatomis, prižiūrėti ir tikrinti, ar šauliai susipažinę su šio kodekso nuostatomis, padėti spręsti kitas su šio kodekso nuostatų laikymusi susijusias problemas;
- 2) teisės aktų nustatyta tvarka gavus duomenų apie galimą pažeidimą, pagal šaulių elgesio kontrolės subjektų kompetenciją, nukreipti tirti pažeidimą;
- 3) įgyvendinant Sąjungos AŠR Garbės teismo sprendimus, priimtus pagal šio kodekso ir kitų šauliams taikomų teisės aktų nuostatas, leisti rašytinius įsakymus;
- 4) Sąjungos Garbės teismo prašymu pranešti jam apie rinktinėje atliktus šaulių veiklos patikrinimus dėl statutų ir kitų šaulių veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo ir pateikti šiam teismui tų patikrinimų išvadas ir medžiagą.

24 straipsnis. Pažeidimo tyrimas

1. Pažeidimo tyrimas (toliau – tyrimas) atliekamas šiame kodekse nurodytų šaulių elgesio kontrolės subjektų iniciatyva arba kai jie gauna pareiškimą ar skundą apie šaulio padarytą pažeidimą ar kai šio kodekso nustatytais atvejais gautas Sąjungos vado prašymas atlikti tyrimą. Tyrimas pradedamas ir atliekamas laikantis Sąjungos Garbės teismo reglamento nustatytos tvarkos. Apie sprendimą dėl tyrimo atlikimo ar motyvuoto atsisakymo jį atlikti pranešama pareiškimą ar skundą pateikusiam asmeniui.
2. Sąjungos Garbės teismas, laikydamasis jo veiklą reglamentuojančio statuto nustatytos tvarkos pats atlieka tyrimą ir priima sprendimą, jei Sąjungos AŠR Garbės teismas per vieną mėnesį neatlieka jokių veiksmų pagal Sąjungos Garbės teismo pavedimą atlikti šaulio elgesio tyrimą.

25 straipsnis. Sprendimų priėmimo tvarka

1. Sprendimus dėl duomenų apie šaulių galimai padarytus pažeidimus priima juos tikrinę šaulių elgesio kontrolės subjektai. Duomenų apie galimai padarytus pažeidimus tyrimo ir sprendimų priėmimo tvarka nustatyta Sąjungos Garbės teismo reglamente.
2. Apie sprendimą informuojamas pareiškimą ar skundą pateikęs asmuo, o kai tyrimas pradėtas pagal Sąjungos Garbės teismo pavedimą, – ir šis teismas.

26 straipsnis. Sprendimų rūšys

Duomenis tikrinęs šaulių elgesio kontrolės subjektas priima vieną iš šių sprendimų:

- 1) motyvuotai atsisakyti atlikti tyrimą;
- 2) nepatvirtinti duomenų apie šaulio galimai padarytą pažeidimą pagrįstumo;

- 3) nustatyti, kad šaulys padarė nors vieną pažeidimą, tačiau, atsižvelgiant į pažeidimo mažareikšmiškumą ar lengvinančias aplinkybes, apsiriboti nagrinėjimu ir neskirti nuobaudos;
- 4) nustatyti pažeidimą ir paskirti nuobaudą, o prireikus paskirti šio kodekso nustatytus įpareigojimus;
- 5) nustatyti pažeidimą ir paskirti nuobaudą, o prireikus paskirti šio kodekso nustatytus įpareigojimus ir kreiptis į Sąjungos vadą su prašymu pareikšti ieškinį teismui dėl sutarties ar sandorio, sudarytų pažeidžiant šį kodeksą, nutraukimo ar pripažinimo negaliojančiu.

27 straipsnis. Tarnybinių (drausminių) nuobaudų skyrimas

1. Šauliai už šio kodekso pažeidimus traukiami tarnybinėn (drausminėn) atsakomybėn.
2. Šauliui už padarytą pažeidimą gali būti skiriama viena iš šių tarnybinių (drausminių) nuobaudų:
 - 1) rašytinė pastaba;
 - 2) papeikimas;
 - 3) griežtas papeikimas;
 - 4) perkėlimas į žemesnes pareigas (neterminuotai);
 - 5) pašalinimas iš Sąjungos.
3. Tarnybinė (drausminė) nuobauda skiriama atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą, šaulio kaltę, pažeidimo padarymo priežastis, sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes ir padarinius.
4. Tais atvejais, kai pažeidimas yra mažareikšmis, šiame kodekse nurodyti šaulių elgesio kontrolės subjektai gali netaikyti tarnybinės (drausminės) atsakomybės ir apsiriboti pokalbiu.
5. Šauliui už pažeidimą gali būti skiriama tarnybinė (drausminė) nuobauda neatsižvelgiant į baudžiamosios ar administracinės atsakomybės taikymą. Jei šiame kodekse nurodyti šaulių elgesio kontrolės subjektai, atlikdami tyrimą, nustato, kad šaulio veikoje yra galimi nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo požymiai, jie apie tai praneša pareigūnams, kurie tiria nusikalstamas veikas ar administracinius teisės pažeidimus, ir pateikia reikalingus duomenis.
6. Tarnybinė (drausminė) nuobauda paprastai turi būti paskirta ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo šaulio padaryto pažeidimo paaiškėjimo dienos. Jeigu nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo daugiau kaip 24 mėnesiai, tarnybinės (drausminės) nuobaudos skiriamos, kai pažeidimu yra padaryta žala Sąjungos, visuomenės ar valstybės interesams arba yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių.
7. Sprendimas dėl tarnybinės (drausminės) nuobaudos skyrimo gali būti teisės aktų nustatyta tvarka skundžiamas Sąjungos Garbės teismui.

28 straipsnis. Atsakomybę lengvinančios aplinkybės

1. Šaulio atsakomybę lengvina:
 - 1) tai, kad jis savanoriškai, nelaukdamas šaulių elgesio kontrolės subjekto sprendimo atlygina pažeidimu padarytus nuostolius ar pašalina padarytą žalą;
 - 2) tai, kad jis viešai pripažįsta kaltę, gailisi ir atsiprašo;
 - 3) tai, kad jis tyrimo metu padeda nustatyti tiesą;
 - 4) tai, kad jis pažeidimą padarė dėl didelio susijaudinimo, kurį lėmė neteisėti, neetiški nukentėjusio asmens veiksmai;
 - 5) tai, kad jis yra nepilnametis;
 - 6) kitos galimos atsakomybę lengvinančios aplinkybės.

29 straipsnis. Atsakomybę sunkinančios aplinkybės

1. Šaulio atsakomybę sunkina:
 - 1) tai, kad jis pažeidimą padarė pakartotinai;
 - 2) tai, kad jis pažeidimą padarė kartu su kitais asmenimis (bendras dviejų ir daugiau susitarusių asmenų dalyvavimas);
 - 3) tai, kad jis viešai tyčiojasi iš dėl jo atliekamo tyrimo ir etiško elgesio principų;
 - 4) tai, kad jis tyrimo metu trukdo nustatyti tiesą, nepateikia prašomų ir jo turimų duomenų arba pateikia klaidingus;
 - 5) tai, kad jis savo veika pažeidė daugiau negu vieną šiame kodekse nustatytą šaulių elgesio reikalavimą;
 - 6) tai, kad jis į pažeidimo padarymą įtraukė nepilnametį;
 - 7) tai, kad dėl jo pažeidimo buvo sunkių padarinių.

30 straipsnis. Nuobaudos už pagarbos žmogui ir valstybei reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs pagarbos žmogui ir valstybei reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) perkėlimu į žemesnes pareigas, jei yra nors viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė;
- 3) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

31 straipsnis. Nuobaudos už teisingumo ir nešališkumo reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs teisingumo ir nešališkumo reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) perkėlimu į žemesnes pareigas, jei padarytas pakartotinis pažeidimas ir jei tais pažeidimais padaryta žala visuomenės ar valstybės interesams;
- 3) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

32 straipsnis. Nuobaudos už mandagumo ir padorumo reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs mandagumo ir padorumo reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) papeikimu;
- 3) griežtu papeikimu;
- 4) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

33 straipsnis. Nuobaudos už atsakomybės ir atskaitomybės reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs atsakomybės ir atskaitomybės reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) papeikimu;
- 3) griežtu papeikimu;
- 4) pašalinimu iš Sąjungos, – jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

34 straipsnis. Nuobaudos už skaidrumo ir viešumo reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs skaidrumo ir viešumo reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) papeikimu;
- 3) griežtu papeikimu;
- 4) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

35 straipsnis. Nuobaudos už sąžiningumo ir pavyzdingumo reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs sąžiningumo ir pavyzdingumo reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) perkėlimu į žemesnes pareigas, jei yra nors viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė;
- 3) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

36 straipsnis. Nuobaudos už tarnavimo viešiesiems interesams ir nepiktnaudžiavimo pareigomis reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs tarnavimo viešiesiems interesams ir nepiktnaudžiavimo pareigomis reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) perkėlimu į kitas ar žemesnes pareigas jei yra nors viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė;

3) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

37 straipsnis. Nuobaudos už lojalumo valstybei, jos institucijoms ir Sąjungai reikalavimų pažeidimus

Šaulys, pažeidęs lojalumo valstybei ir jos institucijoms reikalavimus, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) papeikimu;
- 3) griežtu papeikimu;
- 4) perkėlimu į žemesnes pareigas, jei yra nors viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė;
- 5) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

38 straipsnis. Nuobaudos už reikalavimų, nustatytų šio kodekso III skyriuje, pažeidimus

Šaulys, pažeidęs reikalavimus, nustatytus šio kodekso III skyriuje, baudžiamas:

- 1) rašytine pastaba;
- 2) papeikimu;
- 3) griežtu papeikimu;
- 4) perkėlimu į žemesnes pareigas, jei yra nors viena atsakomybę sunkinanti aplinkybė;
- 5) pašalinimu iš Sąjungos, jei yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių arba jei padaryta žala Sąjungos, visuomenės ir (ar) valstybės interesams.

V skyrius

Baigiamosios nuostatos

39 straipsnis. Tarnybinės (drausminės) nuobaudos galiojimas

Šaulys laikomas nebaustu tarnybine (drausmine) nuobauda, kai po tarnybinės (drausminės) nuobaudos paskyrimo dienos praeina dveji metai. Jei tarnybinė (drausminė) nuobauda buvo perkėlimas į žemesnes pareigas, tai perkelti į aukštesnes pareigas galima, kai po tokios nuobaudos paskyrimo praeina ne mažiau kaip dveji metai. Pašalintas iš Sąjungos asmuo gali vėl būti priimtas į Sąjungą, kai po nuobaudos paskyrimo praeina ne mažiau kaip treji metai.